

2012-15

SPELL

INTRODUKTION VEJLEDNING OVERSIGT
AKTIVITETSFORLØB

Sprogilegnelse
via Legebaseret
læsning

SPELL – Sprogfilegnelse via legebaseret læsning gennemføres af et konsortium bestående af Center for Børnesprog, Rambøll og Teknologisk Institut. Derudover deltager en række internationale forskere fra USA og Tyskland. Projektet ledes af professor Dorthe Bleses fra Center for Børnesprog, Syddansk Universitet. Projektperioden løber fra 2012 til og med 2015.

SPELL er finansieret af Det Strategiske Forskningsråd med 16,2 millioner kr. og medfinansieret af Syddansk Universitet, Rambøll og Teknologisk Institut. Telenor har medfinansieret iPads, som sproginterventionen afvikles fra, og forlagene Gyldendal og Thorgaard har stillet bøger til rådighed til en pris der har gjort det muligt at indkøbe bøger af høj kvalitet til afprøvningen af SPELL-programmet.

Dette dokument indeholder fire dele. Det indledes med en *introduktion* der indeholder en kort præsentation af forskningsprojektet SPELL, en beskrivelse af de centrale elementer i programmet og af de læringsområder og læringsmål der indgår i programmet, samt af den læringsstige som skal bruges til at differentiere indsatsen overfor det enkelte barn. Dette er nødvendig baggrundsviden for at kunne gennemføre programmet. Herefter følger den egentlige *vejledning* til hvordan programmet gennemføres som beskriver alle elementer i SPELL. Efter vejledningen følger en *oversigt* over alle aktivitetsforløbene. Efter oversigten følger beskrivelser af alle *40 aktivitetsforløb* i SPELL-programmet der skal bruges i forbindelse med forberedelse til de enkelte aktivitetsforløb (de forløb der skal anvendes under afvikling af SPELL, findes kun på iPad'en).

Denne vejledning er beskyttet af copyright. Alle rettigheder er reserveret. Det er derfor ikke tilladt at modificere, kopiere, offentliggøre eller distribuere vejledningen uden tilladelse fra projektleder Dorthe Bleses (bleses@sdu.dk).

Indholdsfortegnelse

INTRODUKTION	3
Om forskningsprojektet.....	3
Hvad er SPELL?.....	3
Læringsområder og læringsmål i SPELL.....	6
Aktivitetsbeskrivelserne	8
Læringsstigen.....	8
Aktivitetsnoter.....	11
Sprogudviklingskemaer.....	11
VEJLEDNING TIL GENNEMFØRELSEN AF SPELL-INTERVENTIONEN	12
Hvordan åbner jeg SPELL på iPaden	12
Valg af gruppe.....	13
Oversigtsside over aktivitetsforløb.....	14
Forberedelse af aktivitetsforløb	15
Gennemførelsen af SPELL.....	19
Aktivitetsnoter.....	21
Sprogudviklingskemaer.....	25
OVERSIGT OVER DE 40 AKTIVITETSFORLØB SPELL	28
AKTIVITETSFORLØB.....	43

INTRODUKTION

Om forskningsprojektet

SPELL er en programbaseret sprogintervention der har til formål at styrke små børns tidlige tilegnelse af talesproglige kompetencer og læse- og skriveforudsætninger. SPELL er en tilpasset og udvidet dansk version af et succesfuldt amerikansk program, *Read It Again!*, der er udviklet i USA af professor Laura Justice. *Read It Again!* er specielt udviklet til dagtilbuddet, men i SPELL afprøver vi både programmet i dagtilbuddet og i hjemmet.

Indsatsen består i at en pædagog læser højt for en gruppe af børn på en måde der understøtter nogle bestemte sproglige kompetencer. Læsningen suppleres med målrettede aktiviteter. Interventionen afprøves i børnehaven, men samtidig afprøves om en parallel indsats i barnets hjem og efteruddannelse af pædagoger (Udvidet efteruddannelse) styrker sprogudviklingen yderligere.

De dagtilbud der deltager i SPELL, indgår således i en af fire forskellige grupper (konditioner):

1. Pædagoger der anvender SPELL-materialet
2. Pædagoger der anvender SPELL-materialet + en parallel indsats i barnets hjem
3. Pædagoger der anvender SPELL-materialet + modtager yderligere uddannelse (Udvidet efteruddannelse)
4. Pædagoger der fortsætter med eksisterende praksis.

I forbindelsen med afprøvningen måles og sammenlignes effekter af de forskellige typer indsats. Samtidig indsamles viden omkring forhold i børnehaven og i hjemmet som vi formoder har betydning for børns læring. Projektet vil give ny viden om effekten af sprogindsatser i Danmark, og om hvordan pædagoger bedst understøtter børns forskellige behov.

Hvad er SPELL?

SPELL er et konkret pædagogisk værktøj til arbejdet med læreplanstemaet *Sprog* og med inklusion. SPELL er baseret på den nyeste teoretiske og empiriske forskning og repræsenterer en systematisk, eksplicit og fleksibel tilgang til arbejdet med at styrke børns sprogtilegnelse indenfor fire sproglige læringsområder:

- Skriftsprogskoncepter
- Ordforråd
- Lydlig opmærksomhed
- Narrative kompetencer

SPELL er udviklet til at være et *supplement til* og ikke en erstatning for andre pædagogiske metoder til at understøtte børns sprogtilegnelse.

SPELL er designet så det er nemt at anvende. Spell er et 20 ugers program der tager udgangspunkt i gentagen læsning af de samme 10 bøger suppleret med aktiviteter før, under og efter læsningen. Bøgerne er udgangspunkt for gennemførelsen af forskellige aktivitetsforløb der understøtter børns tilegnelse af de nævnte læringsområder. Samtidig præsenteres børnene for litteratur af høj kvalitet. Grundidéen i SPELL er at bøgerne læses med det særlige formål at understøtte de fire læringsområder, og hele læsningen af

bogen og de supplerende aktiviteter har fokus på dette. På den måde er SPELL anderledes end dialogisk læsning hvor det handler om at tale med barnet på måder der generelt understøtter barnets sprog. Inden for hvert læringsområde er der en række konkrete læringsmål.

SPELL består af 40 aktivitetsforløb der præsenteres i en klar rækkefølge og i et let tilgængeligt sprog. Hvert forløb består af to delforløb som hver især har fokus på ét af de fire læringsområder. Der skal gennemføres 2 aktivitetsforløb om ugen over 20 uger. Aktivitetsforløbene er en slags "opskrift" der indeholder alle de informationer som skal til for at gennemføre sproginterventionen. Alle aktivitetsforløb ligger på en iPad. SPELL gennemføres i små grupper hvor én pædagog læser sammen med en mindre gruppe børn. Hvert aktivitetsforløb tager ca. 30 minutter at gennemføre.

Følgende elementer er centrale i forandringsteorien bag SPELL:

- *En systematisk og eksplicit (målrettet) tilgang.* SPELL er en systematisk målrettet indsats der understøtter børns talesproglige kompetencer og læse- og skriveforudsætninger. SPELL er målrettet alle børn, men den systematiske og eksplicite tilgang er især til gavn for udsatte et- og tosprogede børn. Systematisk henviser til at materialet følger den måde børn lærer sprog på. Forskning viser nemlig at kompetencer (herunder sproglige kompetencer) bygges op "fra bunden", dvs. at børn tilegner sig de forskellige sproglige milepæle i en bestemt rækkefølge og at ny læring bygger ovenpå det barnet allerede kan. Derfor er det vigtigt at børn præsenteres for sproglige udfordringer i en rækkefølge der, så vidt muligt, afspejler den naturlige tilegnelse. SPELL består således af en række aktivitetsforløb med faste læringsområder og læringsmål der bygger på resultater af empirisk forskning i børns sprogtilægnelse. Eksplicit eller målrettet betyder at barnets opmærksomhed rettes mod målet med en bestemt aktivitet for derved at understøtte barnets engagement i læringsprocessen. I SPELL er det derfor gjort tydeligt for både pædagoger og børn hvad læringsområdet og -målet for hver aktivitet er. Samtidig indeholder aktivitetsbeskrivelserne forslag til hvad pædagogen kan sige til børnene så de konkrete læringsmål understøttes.
- *Læsning af de samme bøger og gentagelse af læringsmål.* Læsningen af de samme bøger og gentagelsen af de samme læringsmål mindst 3 og op til 5 gange i programmet er med til at styrke tilegnelsen af de fire sproglige læringsområder. I SPELL anvendes 10 forskellige bøger. Hver bog bruges fire gange i løbet af de 20 uger som SPELL-programmet strækker sig over. Alle børn har brug for gentagne muligheder for at tilegne sig talesproglige kompetencer og læse- og skriveforudsætninger, men de gentagne læringsmuligheder er især vigtige for de børn der er udfordret sprogligt af den ene eller anden årsag.
- *Differentiering af indsatsen overfor det enkelte barn.* Forskning viser at det enkelte barn har brug for at blive udfordret der hvor det er rent sprogligt. Til hvert aktivitetsforløb er der derfor udviklet et redskab, *Læringsstigen*, som giver konkrete forslag til strategier der kan anvendes overfor de børn hvor aktivitetsforløbene enten er for nemme eller for svære. Med disse gør-det-nemmere- og gør-det-sværere-strategier er det muligt at tilpasse indholdet i SPELL til det enkelte barn i den børnegruppe der arbejdes med, og dermed understøtte læringen hos det enkelte barn.
- *Evaluering af indsatsen.* Forskning viser at en vigtig forudsætning for at sprogindeksatser har en effekt, er at de gennemføres efter hensigten. Derfor indeholder SPELL et redskab, *Aktivitetsnoter*, der kan anvendes til at evaluere hvordan et konkret aktivitetsforløb har fungeret.

Aktivitetsnoterne fokuserer på om de forskellige elementer i et SPELL-aktivitetsforløb blev anvendt, om det enkelte barn deltog aktivt i forløbet, og om barnet fik udbytte af det. Derudover skal pædagogen angive hvilke læringsstrategier der blev anvendt overfor det enkelte barn i gruppen. Aktivitetsnoterne danner grundlag for pædagogens refleksion over afviklingen af de enkelte aktivitetsforløb og kan derfor samtidig fungere som et redskab til at tilpasse kommende aktivitetsforløb.

- *Monitorering af barnets sproglige udvikling.* Et andet instrument, et *Sprogudviklingsskema*, skal anvendes til at vurdere barnets læringsmæssige udbytte af aktivitetsforløbene. I Sprogudviklingsskemaet registreres om barnet har nået de konkrete læringsmål i SPELL. Sprogudviklingsskemaet kan derfor hjælpe pædagogen til at få et billede af hvorvidt de enkelte aktivitetsforløb er på et passende niveau for det enkelte barn, eller om barnet har brug for mere hjælp eller større udfordringer.

Læringsområder og læringsmål i SPELL

I SPELL indgår der som nævnt fire *læringsområder* der understøtter barnets tilegnelse, to læringsområder der understøtter talesproglige kompetencer (ordforråd og narrativer), og to læringsområder der understøtter læse- og skriveforudsætninger (skriftsprogskoncepter og lydlig opmærksomhed). Disse læringsområder udgør tilsammen fundamentet for barnets senere tilegnelse af læsekompetencer. Kompetencer indenfor de omtalte sproglige områder tilegnes helt naturligt i dagtilbudsalderen hvis barnet præsenteres for gentagne læringsmuligheder. Jo stærkere kompetencer barnet har inden for disse sproglige områder, desto nemmere har barnet ved at lære at læse og skrive når det begynder i skolen.

Hvert aktivitetsforløb har fokus på understøttelse af to læringsområder efter et fast mønster.

Aktivitetsforløbene har således fokus på enten:

- Skriftsprogskoncepter og ordforråd, eller
- Lydlig opmærksomhed og narrativer

I det følgende beskrives de fire læringsområder.

Skriftsprogskoncepter beskriver børns viden og bevidsthed om skriftsprogskonventioner (fx at man på dansk læser fra venstre mod højre, oppefra og ned), bogkoncepter (at bøger har forsider, er skrevet af en forfatter, består af en tekst osv.) og kendskab til ord og begreber der handler om læsning og skrivning (begreber som at læse, at skrive, at stave, bogstaver mm). Viden om skriftsprogskoncepter indbefatter også kendskab til bogstaver i alfabetet. Børn der ved skolestart er bevidste om og har en viden om skriftsprogskoncepter, herunder om det alfabetiske princip, har nemmere ved at lære at læse i skolen.

Ordforråd refererer til de ord barnet kan sige og forstå. Både størrelsen på ordforrådet (antallet af ord som barnet kan sige og forstå) og dybden af ordforrådet (graden af viden omkring det enkelte ords betydning) er afgørende for barnets sprogilegnelse. Amerikanske undersøgelser peger på at børn ved fireårsalderen bør have et receptivt ordforråd på omkring 3.000 ord og et produktivt ordforråd på omkring 2.000 ord. Der har ikke været tilsvarende undersøgelser af danske børns tilegnelse af ordforråd på dette alderstrin. Størrelsen på ordforrådet hos et barn i dagtilbudsalderen forudsiger bl.a. barnets senere færdigheder mht. læseforståelse.

Lydlig opmærksomhed handler om barnets opmærksomhed på og evne til at bearbejde lydige størrelser på forskellige niveauer (ord, stavelser og enkeltlyde). Børn lærer først at blive opmærksomme på og bearbejde sprogets største enheder (ord), og først derefter kan de lære at blive opmærksomme på og bearbejde sprogets mindste enheder (enkeltyde). I løbet af dagtilbudsalderen øges barnets opmærksomhed på sprogets lydside. En veludviklet lydlig opmærksomhed er en forudsætning for at kunne lære at læse og skrive. Børn der starter i skolen med en veludviklet lydlig opmærksomhed har nemmere ved at lære det alfabetiske princip som er grundlaget for læsning, end børn der møder skolen med en mindre udviklet lydlig opmærksomhed.

Narrativer omfatter barnets færdigheder mht. at fortælle både personlige og fiktive historier, og netop disse færdigheder udvikler sig hastigt frem mod skolestart. At kunne fortælle en historie kræver et godt ordforråd, gode grammatiske kompetencer, og viden om hvordan man bruger sproget. Det at kunne fortælle om en personlig oplevelse, fx at barnet har været ved stranden og bade, er et af de første eksempler på at barnet kan anvende sproget mere dekontekstualiseret. Det er en forudsætning for at kunne lære i skolen at barnet kan bruge sproget dekontekstualiseret. Det er selvsagt også vigtigt for barnet at have gode narrative kompetencer i dagtilbuddet, så barnet kan relatere begivenheder til

hinanden, dele tanker og ideer med andre og forstå forskellige typer af historier.

Hvert aktivitetsforløb har fokus på ét læringsmål inden for hvert af de 4 Læringsområder. Der er 5 eller 6 læringsmål indenfor hvert læringsområde. I det følgende beskrives læringsmålene inden for hvert læringsområde. Læringsmålene inddrages på en måde der afspejler den systematik – eller rækkefølge – som empirisk forskning har dokumenteret børn tilegner sig sproget med. Læringsmålene bliver derfor gradvist sværere over de 20 uger, dvs. det første læringsmål er altid baseret på de kompetencer de fleste børn først tilegner sig og så fremdeles. De sproglige kompetencer bygges altså op "fra bunden". Samtidig styrkes børnenes muligheder for indlæring ved at hvert enkelt læringsmål gentages mellem 3 til 5 gange over de 20 uger. Barnet præsenteres således for gentagne muligheder for at tilegne sig et bestemt læringsområde.

Nedenfor ses en oversigt over læringsmålene inden for hvert af de fire læringsområder. Der er seks læringsmål indenfor skriftsprogskoncepter, ordforråd og narrativer, mens der mht. lydlig opmærksomhed kun er fem.

Skriftsprogskoncepter

1. At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord
2. At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppe fra og ned
3. At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn
4. At forstå og bruge nye ord der har med bøger at gøre (fx tegner, forfatter, forside og titel) og skrift (fx ord, bogstav, stave, læse, skrive)
5. At forstå forskellen på ord og bogstaver
6. At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne

Ordforråd

1. At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting), udsagnsord (ord for handlinger), og tillægsord (ord der beskriver ting)
2. At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber (fx over, under, i, på)
3. At forstå og bruge nye ord der har med tid at gøre (fx først, bagefter, så, mens, til sidst)
4. At kunne tale om nye ords betydning (fx hvordan nogle ord kan have mere end en betydning)
5. At forstå og bruge nye ord der har med følelser at gøre (fx flov, bekymret, forbavset, glad)
6. At forstå og bruge nye ord for tankeprocesser (fx tro, drømme, forestille sig, mene, huske)

Lydlig opmærksomhed

1. At kunne høre når to ord rimer
2. At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele
3. At kunne høre når to ord begynder med samme lyd
4. At kunne finde på ord der rimer
5. At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd

Narrativer

1. At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie
2. At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie
3. At kunne sætte mindst tre begivenheder i en historie i den tidsmæssige rigtige rækkefølge
4. At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser
5. At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning
6. At kunne fortælle om følelser, tanker, eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig

Aktivitetsbeskrivelserne

Som omtalt ovenfor gennemføres de forskellige aktiviteter i SPELL på basis af aktivitetsbeskrivelser der er placeret på en iPad. Aktivitetsbeskrivelserne har til formål at sikre den systematiske og eksplicite tilgang som programmet er udviklet med udgangspunkt i, dvs. at pædagogen arbejder med programmets læringsområder og læringsmål i den rækkefølge som det er tiltænkt. Samtidig skal aktivitetsbeskrivelserne hjælpe med til at sikre at barnets opmærksomhed rettes mod målet med en bestemt aktivitet.

Beskrivelserne indeholder som sagt information om de to læringsområder og læringsmål, en beskrivelse af supplerende aktiviteter samt forslag til hvad der kan siges til børnene. Forslagene til hvad pædagogen kan sige, er baseret på de principper som forskning har vist er med til at styrke sprogtilegnelsen. Forslagene er således baseret på følgende principper:

- De er formuleret som åbende spørgsmål der har til formål at bringe børnene aktivt ind i samtalen
- De refererer løbende til de læringsmål som tidligere er blevet introduceret og relaterer dermed aktivt til barnets tidligere erfaringer
- De lægger op til løbende gentagelse af fx de nye ting der skal læres og af børnenes bidrag til samtalen for at understøtte børnenes læring

Et vigtigt aspekt i brugen af understøttende sprogstrategier er at bringe barnet aktivt på banen. Det er således en vigtig del af aktivitetsforløbene at barnets bidrag udnyttes, lige som man gør i samtaler i hverdagen og i dialogisk læsning. De konkrete formuleringer er kun forslag. Du må selvfølgelig gerne lave dine egne formuleringer, og der skal også siges mere end det der er skrevet ned, *men* det er vigtigt at det du siger, understøtter de to konkrete læringsmål der er angivet i aktivitetsforløbet.

Læringsstigen

Selv om børn har samme alder, kan deres sproglige niveau være meget forskelligt, og derfor har de brug for forskellige udfordringer for at udvikle sig sprogligt. Et vigtigt element i forandringsteorien bag SPELL er at måden de enkelte legeaktiviteter gennemgøres på, tilpasses det enkelte barns sproglige niveau. Dette

gøres ved at pædagogen anvender måder at stille spørgsmål på der udfordrer barnet lige præcis der hvor barnet er, såkaldte differentieringsstrategier.

For at understøtte differentieringen har vi udarbejdet et redskab, *Læringsstigen*, som giver konkrete forslag til strategier der kan anvendes overfor de børn hvor aktivitetsforløbene enten er for nemme eller for svære. Vi arbejder med to typer af differentieringsstrategier, nemlig strategier der gør det nemmere for barnet, og strategier der gør det sværere for barnet.

Neden for introduceres strategierne. Der er eksempler på alle fire læringsområder, men de kan anvendes i forbindelse med alle fire læringsmål.

De *tre gør-det-nemmere-strategier* anvendes overfor de børn der har svært ved enten at forstå de spørgsmål der stilles eller ved selv at formulere et svar. Anvendes *gør-det-nemmere-strategierne* overfor børn der af den ene eller anden grund kæmper med sproget, bliver de i stand til at deltage aktivt i aktiviteter der ellers var for svære for dem. Derved er sandsynligheden større for at også disse børn får udbytte af interventionen, og for at deres sproglige kompetencer bliver styrket. Dette skyldes at jo mere barnet får lejlighed til selv at bruge sproget, jo mere lærer barnet.

Gør-det-nemmere-strategierne kan imidlertid også anvendes overfor alle børn hver gang de skal introduceres til noget nyt da det er nemmere at lære noget nyt hvis man får hjælp til det.

De tre gør-det-nemmere-strategier:

- Give svaret
- Hjælpes ad
- Begrænse valg

Ved *gør-det-nemmere-strategien 'Give svaret'* giver pædagogen barnet svaret på et spørgsmål før det stilles eller genstilles.

Eksempel på strategien 'Give svaret' (læringsdomænet ordforråd):

Pædagog: Anna, kan du fortælle mig hvilket dyr det her er?
(Anna tøver)
Pædagog: Det er en giraf. Giraffer bor i Afrika, Anna, hvad hedder det her dyr?
Anna: En giraf

Ved *gør-det-nemmere-strategien 'Hjælpes ad'* gør pædagogen og barnet noget sammen.

Eksempel på strategien 'Hjælpes ad' (læringsdomænet skriftsprogskoncepter):

Pædagog: Anna, hvad starter dit navn med
Anna: Det ved jeg ikke?
Pædagog: Se, Anna begynder med bogstavet A. Hvad er det første bogstav i Annas navn?
Anna: A

Ved den tredje *gør-det-nemmere-strategi 'Begrænse valg'* kan pædagogen give barnet to-tre valgmuligheder når et spørgsmål stilles eller genstilles.

Eksempel på strategien 'Begrænse valg' (læringsdomænet lydlig opmærksomhed):

Pædagog: Anna, ved du hvilken lyd ssslange begynder med?
(Anna tøver)
Starter slange med sss eller lll?
Anna: sss

De tre *gør-det-sværrerestrategier* har til formål at udfordre de børn der allerede kan svare på alle de spørgsmål som er indarbejdet i aktivitetsforløbene, ved at stille mere abstrakte spørgsmål. De børn der er godt på vej op ad stigen fordi de har let ved at tilegne sig sproget, eller sprogligt er blevet stimuleret godt i hjemmet, vil sandsynligvis deltage aktivt i interventionen, men de vil også have brug for yderligere udfordringer for at deres sprog kan udvikle sig mere komplekst. Læringsstignens *gør-det-sværrerestrategier* hjælper disse børn med at tænke og formulere sig mere abstrakt og dekontekstualiseret.

Gør-det-sværrerestrategier:

- Forudsige
- Generalisere
- Argumentere

Ved *gør-det-sværrerestrategien* 'Forudsige' beder pædagogen barnet om at beskrive hvad der kunne komme til at ske, eller om at prøve at forudsige hvordan en begivenhed eller historie ender. At kunne forudsige er et væsentligt aspekt i læseudviklingen fordi læsningen ofte involverer at man skal forudsige det næste der vil ske, mens man læser.

Eksempel på strategien 'forudsige' (læringsdomænet narrativer):

Pædagog: (pædagogen fortæller en historie) Noah, hvordan tror du historien ender?
(Noah forudsiger)

Pædagogen kan følge op på det barnet siger ved at stille spørgsmål

Ved den anden *gør-det-sværrerestrategi* 'Generalisere' skal barnet overføre aktivitetens indhold til en anden kontekst. Når pædagogen bruger generaliseringsstrategien, besvarer barnet et åbent spørgsmål uden direkte støtte fra pædagogen.

Eksempel på strategien 'generalisere' (læringsdomænet lydlig opmærksomhed):

Pædagog: Kan du komme i tanke om andre navne der begynder med fff?
Noah: Ja, det gør far

Også her kan pædagogen følge op med spørgsmål

Ved den tredje *gør-det-sværrerestrategi* 'Argumentere' skal barnet forklare eller argumentere for hvorfor noget skete eller vil ske, eller hvorfor noget er som det er.

Eksempel på strategien 'Argumentere' (læringsdomænet ordforråd):

Pædagog: Noah, hvad betyder det når man går *langs* med en klippemur?
(Noah argumenterer)

Mens de seks læringsstrategier på læringsstigen går igen, er den konkrete udformning af dem forskellig for de to læringsmål i hvert af de 40 aktivitetsforløb (se aktivitetsforløb neden for og på iPad'en). Det er gjort sådan for at give dig helt konkret inspiration til hvordan du kan tale med de forskellige børn i din gruppe på en måde der understøtter de konkrete læringsområder og læringsmål i SPELL.

Aktivitetsnoter

SPELL indeholder et redskab, *Aktivitetsnoter*, der kan anvendes til at evaluere hvordan et konkret aktivitetsforløb har fungeret. Aktivitetsnoterne fokuserer på om de forskellige elementer i et SPELL-aktivitetsforløb er blevet brugt, om det enkelte barn deltog aktivt i forløbet, og om barnet fik udbytte af det. Derudover skal pædagogen angive hvilke læringsstrategier der blev anvendt overfor det enkelte barn i gruppen.

Aktivitetsnoterne danner for det første grundlag for pædagogens refleksion over afviklingen af de enkelte aktivitetsforløb og kan derfor samtidig fungere som et redskab til at tilpasse kommende aktivitetsforløb. For det andet har spørgsmålene en vigtig funktion i forhold til forskningsprojektet fordi de hjælper os med at vurdere i hvilket omfang implementeringen af SPELL har indflydelse på effekten af sproginterventionen.

Sprogudviklingsskemaer

Et andet instrument, et *Sprogudviklingsskema*, skal anvendes til at vurdere barnets læringsmæssige udbytte af aktivitetsforløbene. I sprogudviklingsskemaet registreres om barnet har nået de konkrete læringsmål i SPELL, og skemaet kan derfor hjælpe pædagogen til at få et billede af hvorvidt de enkelte aktivitetsforløb er på et passende niveau for det enkelte barn, eller om barnet har brug for mere hjælp eller større udfordringer.

VEJLEDNING TIL GENNEMFØRELSEN AF SPELL-INTERVENTIONEN

SPELL er et 20 ugers program som består af 40 aktivitetsforløb med hver to delaktivitetsforløb der præsenteres i en klar rækkefølge i et let tilgængeligt sprog. Alle aktivitetsforløb ligger på en iPad. To pædagoger på en stue (eller hvad der svarer til en stue) deler en iPad. Der skal gennemføres 2 aktivitetsforløb om ugen over 20 uger. SPELL gennemføres i små grupper hvor én pædagog læser sammen med en mindre gruppe børn. Hvert aktivitetsforløb tager ca. 30 minutter at gennemføre.

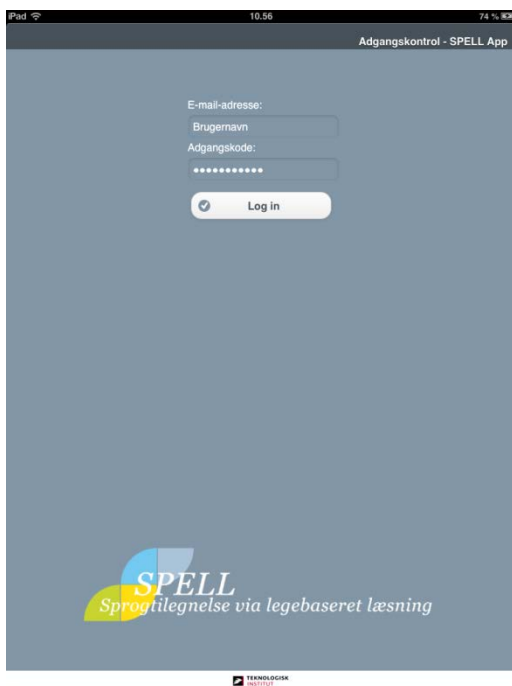
I det følgende vil vi gå alle trin i SPELL-programmet igennem og samtidig vise hvordan det ser ud på iPad'en. Denne vejledning har fokus på gennemførelsen af SPELL. Hvert afsnit slutes af med en huskeliste der opsummerer de vigtigste ting at være opmærksom på i hvert afsnit.

Hvordan åbner jeg SPELL på iPad'en

For at komme i gang med SPELL skal du åbne SPELL på iPad'en. Du åbner SPELL på iPad'ens hjemmeskærm ved at trykke på ikonet SPELL (markeret med rød ring).

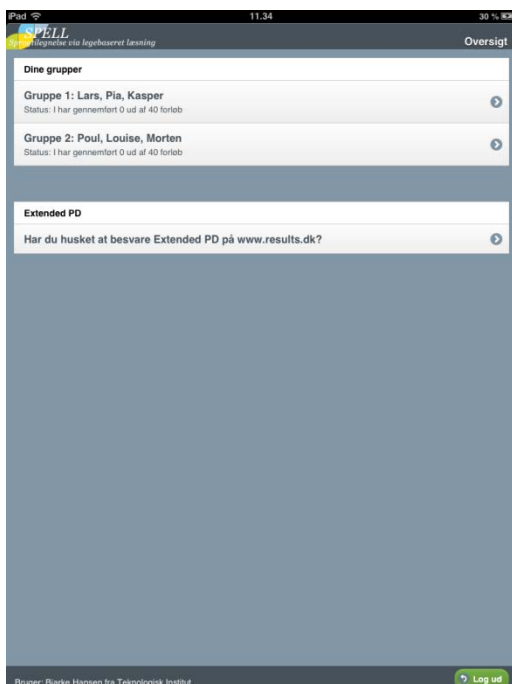

På adgangskontrol-siden udfyldes med brugernavn og adgangskode som du har fået udleveret. Tryk derefter på "Log in"-knappen for at logge ind.

Valg af gruppe

SPELL gennemføres i små grupper hvor én pædagog sidder sammen med en mindre gruppe børn. Det tager ca. 30 minutter at gennemføre hvert aktivitetsforløb. Der gennemføres to aktivitetsforløb med børnegruppen per uge. Hver pædagog har to børnegrupper og gennemfører dermed fire aktivitetsforløb hver uge. Der er to pædagoger om en iPad. Du skal derfor, som det første, når du har logget ind på iPad'en, vælge hvilken børnegruppe du skal lave SPELL med. Dette gøres ved at trykke på den børnegruppe i gruppeoversigten du skal læse med på skærmen (se skærmprent nedenfor).

Inden du går i gang bør du tjekke at det er dit brugernavn der står skrevet nederst i venstre hjørne. Er det ikke dit brugernavn, tryk da på ”Log ud”-knappen nederst til højre.

Oversigtsside over aktivitetsforløb

Når du har valgt børnegruppe på iPad'en, kommer du ind på en *oversigtside*. Oversigtssiden er den første side i et aktivitetsforløb, og den giver som navnet siger en oversigt over aktivitetsforløbet. Du kommer automatisk til oversigtssiden for det aktivitetsforløb I er nået til i programmet.

I beskrivelsen af aktivitetsforløbene tager vi udgangspunkt i Aktivitetsforløb 1 (*Lad os læse og se hvad der sker!*). Aktivitetsforløb 1 er baseret på læsning af Alberte Winding og Rasmus Bregnhøis bog *Betty husker alt muligt*.

På oversigtssiden for hvert enkelt aktivitetsforløb finder du følgende oplysninger:

- Nummeret på aktivitetsforløbet (1 ud af 40). På indikatoren oven for er det med en hvid prik angivet hvilket nummer i rækkefølgen gruppen er nået til. På indikatoren kan du trække fra side til side, eller bruge knapperne ”Førrige” og ”Næste” øverst på skærmen for at vælge et aktivitetsforløb
- Titlen på aktivitetsforløbet
- Det konkrete læringsområde og det tilhørende læringsmål der skal understøttes i del 1
- Det konkrete læringsområde og det tilhørende læringsmål der skal understøttes i del 2
- Titlen på den bog der skal læses (1 ud af 10). Titlen kan ses under overskriften materialer. Her fremgår det også om der skal anvendes supplerende materiale. Supplerende billedmateriale findes på iPaden. Andre materialer (fx papir og tusch) skal du selv finde frem.

I forbindelse med hvert SPELL-forløb er der en forberedelsesfase og en gennemførelsesfase. Der er udarbejdet forskellige beskrivelser af aktivitetsforløbene til de to faser. Til forberedelsesfasen er der udarbejdet en mere uddybede beskrivelse som gør det muligt at sætte sig grundigt ind i alle elementer af aktivitetsforløbet. I beskrivelsen til gennemførelsesfasen er der fokus på at støtte gennemførelsen af forløbet sammen med barnet. Hertil er der udarbejdet en stikordsversion hvor forslag til hvad man kan sige til barnet, er fremhævet. I det følgende beskrives de to faser.

Forberedelse af aktivitetsforløb

Når du har trykket på den grå knap "Forbered" på oversigtssiden, kommer du ind på den fulde beskrivelse af først del 1 og derefter del 2 af aktivitetsforløbet.

På forberedessiden til hver del af aktivitetsforløbet finder du på iPad'en følgende:

- Nummeret på aktivitetsforløbet (1 ud af 40)
- Nummeret på delforløbet (1 ud af 2)
- Oplysning om aktiviteten i delforløbet skal foregå før, under eller efter læsningen
- Oplysning om det konkrete læringsområde der skal understøttes i delforløbet
- Oplysning om det konkrete læringsmål der skal understøttes i delforløbet
- En fuld beskrivelse af hvordan aktiviteten gennemføres, og hvad du kan sige til barnet
- Læringsstigen med gør-det-svære- og gør-det-nemmere-strategierne. Strategierne bliver tilgængelige ved at trække drengen henholdsvis op og ned ad stigen.

Sådan ser forberedessiden ud for del 1 af Aktivitetsforløb 1 der handler om skriftsprogskoncepter:

SPELL
Sprogilegnelse via legebaseret læsning

Aktivitetsforløb 1

Del 1: Før og under læsning
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter
Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord

- Sig fx: **Nu skal vi snakke om hvad ord og billeder er for noget. Der er nemlig forskel på ord og billeder**
- Vis børnene forsiden af bogen Betty husker alt muligt. Peg på titlen og sig fx: **Her er titlen. Titlen siger os hvad bogen hedder**
- Læs titlen og peg på ordene mens du læser: **Titlen på vores bog er: Betty husker alt muligt**
- Slå op på første side, peg på ordene. Sig fx: **Her er ordene som fortæller hvad der sker i bogen**
- Peg af og til på ord mens du læser. Fx: **Her står der "husker" (peg på ordet). Anna, kan du finde et sted mere hvor der står "husker"?**
- Når I kommer til sidste side, så bed et barn om at pege på ordene. Fx: **Anna, kan du pege på ordene på den her side?**

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

Videre til del 2 >

Aktivitetsforløbet beskriver hvilke aktiviteter du skal lave i del 1 – i dette tilfælde før og under læsningen. Aktiviteterne understøtter det konkrete læringsmål ”at forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord”. Som det fremgår af beskrivelsen, skal du i starten af hvert delaktivitetsforløb fortælle børnene hvad der er fokus på, her ”at snakke om at der er forskel på ord og billeder”.

Der er med rødt givet konkrete eksempler på hvad du kan sige mens du læser bogen med børnene. Dette sikrer at det konkrete læringsmål aktivt understøttes i den måde du taler med børnene om bogen på.

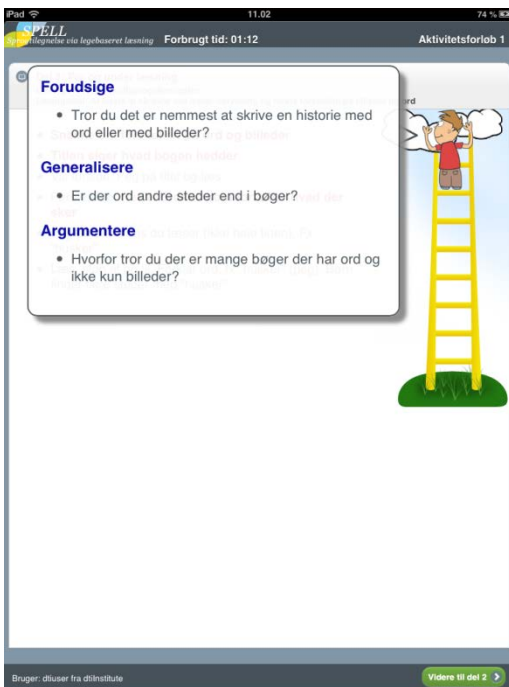
Til nogle af aktivitetsforløbene er der ekstra billedmateriale. Materialet ligger på iPad'en lige under beskrivelsen af aktivitetsforløbet. Et eksempel på dette er Aktivitetsforløb 2, del 1 (se nedenfor). Når du klikker på billederne, popper de op i fuld størrelse.

Hvis der er behov for at differentiere indsatsen overfor enkelte eller flere børn når du gennemfører delaktivitetsforløbet, skal du som omtalt bruge læringsstogens gør-det-sværere- og gør-det-nemmere-strategier. Her finder du konkret inspiration til hvordan du kan tale med børnene i din gruppe på en måde der understøtter de konkrete læringsområder og læringsmål i det enkelte delaktivitetsforløb.

Beskrivelserne bliver tilgængelige ved at trække drengen henholdsvis op og ned ad stigen. Trækkes drengen op fremkommer gør-det-sværere-strategierne, trækkes drengen ned fremkommer gør-det-nemmere-strategierne.

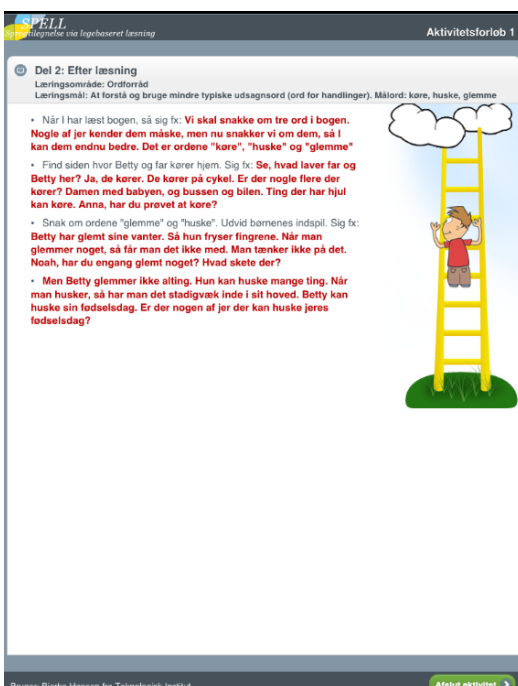
Nedenfor vises de skærmbilleder der fremkommer hvis drengen trækkes op under gennemførelsen af aktivitetsforløb 1 del 1: gør-det nemmere-strategier, eller hvis drengen trækkes op under gennemførelsen af aktivitetsforløb 1 del 1: gør-det sværere-strategier. Begge eksempler fokuserer på læringsområdet skriftsprogskoncepter og har mere præcist til formål at lære børn at der er forskel på ord og billeder.

Det er vigtigt at du læser alle eksemplerne på læringsstignens *gør-det-nemmere* og *gør-det-sværere* strategier igennem når du forbereder dig så du har nogle konkrete idéer til hvordan du kan differentiere i din samtale med børnene undervejs i aktivitetsforløbet. Hvis du skulle have brug for ekstra inspiration når du sidder med børnene, kan du stadig benytte læringsstigen der også er tilgængelig i den korte stikordsversion som du anvender mens du gennemfører SPELL.

Når du er færdig med del 1, skal du trykke på den grønne knap "Videre til del 2". Så kommer du til del 2 af Aktivitetsforløb 1 der har fokus på ordforråd.

Når du er færdig med at forberede dig, trykker du på den grønne knap "Afslut aktivitet", og så er du tilbage ved oversigtssiden.

Inden du går i gang med at gennemføre SPELL, skal du huske at:

- læse den relevante bog så du ved hvad bogen handler om
- læse den fulde aktivitetsbeskrivelse så du på forhånd kender de aktiviteter du skal gennemføre med børnene
- læse den fulde aktivitetsbeskrivelse med henblik på at notere dig de formuleringer som er med til at sætte fokus på læringsmålet
- Læse Læringsstogens gør-det-sværere- og gør-det-nemmere strategier

Rent praktisk skal du huske:

- finde et rum hvor du og børnegruppen kan sidde uforstyrret sammen
- medbringe den bog du skal bruge som udgangspunkt for aktivitetsforløbet
- medbringe iPaden hvor stikordsversionen af de to dele af aktivitetsforløbet ligger
- medbringe det ekstra materiale der skal anvendes til nogle af aktivitetsforløbene

I forhold til hvordan du sidder med børnene, er det vigtigt at huske at:

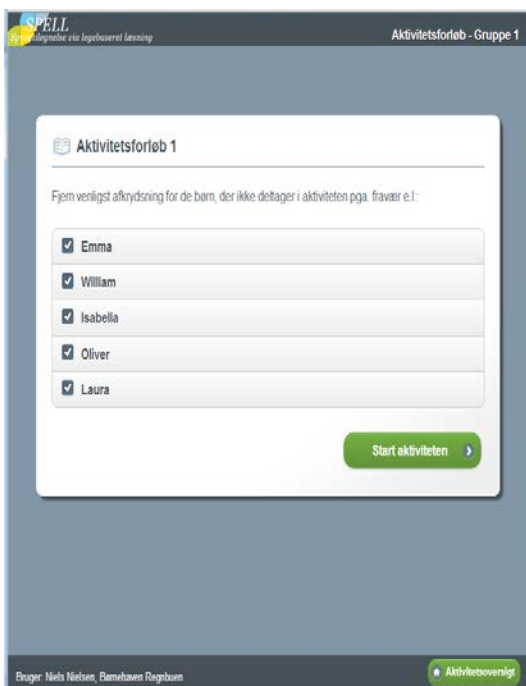
- børnene skal kunne se bogen tydeligt hele tiden, dvs. du skal kunne holde bogen op på en måde så tekst og billeder kan ses af alle børn
- børnene skal kunne høre dig tydeligt hele tiden, og du skal kunne have øjenkontakt med hver enkelt af dem undervejs i forløbet for at kunne vurdere om de er med
- børnene skal kunne se billederne på iPad'en tydeligt når de er en del af aktivitetsforløbet
- stikordsversionen af aktivitetsforløbet skal være tilgængelig på iPad'en mens du læser bogen, så du kan støtte dig til den undervejs

Mange pædagoger vælger at lade børnene sidde rundt om hjørnet på et bord, sådan som det ses på billedet nedenfor, fordi alle de krav der er nævnt ovenfor dermed opfyldes.

Gennemførelsen af SPELL

For at spare tid er det på forhånd markeret at alle børn er til stede. Inden du kan gå i gang med at gennemføre et SPELL-forløb, skal du derfor fjerne afkrydsningen for de børn der *ikke* deltager i aktiviteten. Vi skal bruge oplysningerne om barnets deltagelse til at vurdere effekten af SPELL på børns sprog, men du kan også bruge registreringen til at holde øje med om der er nogle børn der ofte er væk, og dermed ikke får de samme læringsmuligheder som de børn der meget tit eller altid deltager i SPELL.

Når du har fjernet afkrydsningen ved de børn der ikke er til stede, trykker du på den grønne knap ”Start aktiviteten”.

Nu skal du i gang med at gennemføre et aktivitetsforløb i SPELL. På aktivitetssiden for hvert delforløb finder du på iPad’en følgende:

- En tæller der går i gang i det øjeblik du er inde på siden. Tælleren hjælper dig med at holde øje med tiden, så du ikke bruger mere end ca. 15 minutter på hvert delforløb.
- Nummeret på aktivitetsforløbet (1 ud af 40)
- Nummeret på delforløbet (1 ud af 2)
- Oplysning om aktiviteten i delforløbet skal foregå før, under eller efter læsningen
- Det konkrete læringsområde der skal understøttes i delforløbet
- Det konkrete læringsmål der skal understøttes i delforløbet
- En stikordsbeskrivelse af hvordan du gennemfører aktiviteten, og hvad du kan sige til barnet
- Læringsstigen med gør-det-svære- og gør-det-nemmere-strategierne. Beskrivelserne bliver tilgængelige ved at trække drengen henholdsvis op og ned ad stigen

Sådan ser stikordsversionen ud for del 1 af Aktivitetsforløb 1 der handler om skriftsprogskoncepter:

SPELL Sprogilegnelse via legebaseret læsning Forbrugt tid: 00:10 Aktivitetsforløb 1

Del 1: Før og under læsning
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter
Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord

- **Snakke om forskellen på ord og billeder**
- **Titlen siger hvad bogen hedder**
- Vis forside. Peg på titel og læs
- Første side: **Her er ordene som fortæller hvad der sker**
- Peg på ord mens du læser (ikke hele tiden). Fx "husker"
- Læs, stop af og til. Forklar ord, fx "husker" (peg). Børn finder flere steder med "husker"

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut [Videre til del 2](#)

Som det fremgår, ligner beskrivelsen af aktivitetsforløbet den der skal bruges i forberedelsen, men det er en kortere stikordsversion som er nemmere for dig at bruge som huskeliste mens du gennemfører SPELL. Igen er eksemplerne på hvad du kan sige skrevet med rødt, så du hurtigt kan blive mindet om hvilke ting du skal komme ind på, mens du læser bogen med børnene. Den korte stikordsversion skal altså undervejs give dig konkrete anvisninger til hvordan læringsmålet aktivt understøttes i den måde du taler med barnet om bogen på.

De konkrete formuleringer skal kun ses som forslag. Du må selvfølgelig gerne lave dine egne formuleringer, og der skal også siges mere end det der er skrevet ned, *men* det er vigtigt at det du siger, understøtter de to konkrete læringsmål der er angivet i aktivitetsforløbet. Du skal udnytte det barnet siger, *men* det er vigtigt at du drejer børnenes bidrag hen i retning af det der er formålet med aktivitetsforløbet. Hvis barnet siger noget helt andet, anerkender du kort barnets bidrag, men sørger for at komme tilbage på sporet, i det konkrete tilfælde at tale om forskellen mellem skrevne ord og billeder.

Når du er færdig med del 1, skal du trykke på den grønne knap "Videre til del 2". Så kommer du til del 2 af Aktivitetsforløb 1 der har fokus på ordforråd. Stikordsbeskrivelsen ser således ud:

Når du er færdig med et helt aktivitetsforløb, trykker du på den grønne knap "Afslut aktivitet" hvorefter du kommer videre til Aktivitetsnoterne (se nedenfor).

Når du gennemfører aktivitetsforløbet, skal du huske at:

- starte med at fortælle børnene hvad I skal fokusere på i aktivitetsforløbet
- læse bogen på den måde som det er angivet i aktivitetsforløbet
- gennemgå aktiviteterne før og under eller efter læsningen som det er angivet i aktivitetsbeskrivelsen.
- anvende de angivne forslag - eller tilsvarende formuleringer - til hvad du skal sige til børnene så du er sikker på at du understøtter de konkrete læringsmål til hvert delforløb
- hjælpe børnene med at fokusere på læringsområdet og læringsmålet for aktiviteten
- bruge eksempler fra læringsstigen undervejs hvis du har behov for hjælp mht. hvordan du bedst muligt understøtter det enkelte barn på et passende niveau

Aktivitetsnoter

Når du er færdig med at gennemføre *begge* dele af et aktivitetsforløb, kommer du til en række sider, såkaldte *Aktivitetsnoter*. Siderne indeholder nogle spørgsmål til dig om gennemførelsen af aktivitetsforløbene. Der skal udfyldes aktivitetsnoter for begge dele af aktivitetsforløbet, og det er meget vigtigt at du giver dig tid til nøje at overveje dine svar. Spørgsmålene til de to dele af aktivitetsforløbet er ens.

På siderne med aktivitetsnoter på iPad'en finder du følgende:

- Angivelse af hvilken del af aktivitetsforløbet du er ved at udfylde aktivitetsnoter for (del 1 eller del 2)
- Konkrete spørgsmål til gennemførelsen af aktivitetsforløbet

Spørgsmålene har to funktioner. For det første danner de grundlag for din egen refleksion over gennemførelsen af de enkelte aktivitetsforløb, og de kan derfor give dig hjælp til at vurdere om du gennemfører SPELL på en måde der understøtter alle børn optimalt, eller om der er brug for at tilpasse kommende aktivitetsforløb. For det andet har spørgsmålene en vigtig funktion i forhold til forskningsprojektet fordi de hjælper os med at vurdere i hvilket omfang implementeringen af SPELL har indflydelse på effekten af SPELL.

På den første side bliver du spurgt om i hvilket omfang du gennemførte elementerne i delaktivitetsforløbet. Spørgsmålene besvares ved at trykke på cirklen ud for det udsagn der er mest i overensstemmelse med din gennemførelse af aktivitetsforløbet.

IPad 11:39 31 % B&B
SPELL Sprogfilegnelse via legebaseret læsning Aktivitetsnoter - DEL 1

Hvordan blev planen for aktivitetsforløbet fulgt?

- Jeg gennemførte alle elementer i aktivitetsforløbet i den rigtige rækkefølge og anvendte tilhørende materiale (hvis aktuelt)
- Jeg gennemførte alle elementer i aktivitetsforløbet men byttede om på rækkefølgen af nogle elementer
- Jeg gennemførte nogle elementer i aktivitetsforløbet samt anvendte det tilhørende materiale (hvis aktuelt)
- Jeg gennemførte nogle elementer i aktivitetsforløbet men anvendte ikke det tilhørende materiale (hvis aktuelt)
- Jeg gennemførte nogle elementer i aktivitetsforløbet men byttede om på rækkefølgen

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut **NÆSTE** >

Når du har trykket på det udsagn der passer bedst, trykker du på den grønne knap "Næste".

På den næste side bliver du spurgt om i hvilket omfang du brugte læringsstigen til at tale om læringsmålene for aktiviteten. Her trykker du på cirklen ud for det udsagn der stemmer mest overens med din anvendelse af læringsstigen. Dernæst trykker du på "Næste".

Pad 11:40 31 %

SPELL
Sprogilegnelse via legebaseret læsning

Aktivitetsnoter - DEL 1

Jeg anvendte undervejs i forløbet læringsstigen til at adressere læringsmålene for aktiviteten

I høj grad

I nogen grad

I mindre grad

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

NÆSTE >

På denne side bliver du spurgt om i hvilket omfang barnet deltog aktivt i forløbet. Her trykker du på det udsagn der stemmer mest overens med barnets deltagelse i aktiviteten. Når du har gjort det, trykker du på den grønne knap "Næste".

Pad 11:40 31 %

SPELL
Sprogilegnelse via legebaseret læsning

Aktivitetsnoter - DEL 1

Barnet deltog aktivt i forløbet

Lars I mindre grad I en vis grad I høj grad

Pia I mindre grad I en vis grad I høj grad

Kasper I mindre grad I en vis grad I høj grad

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

NÆSTE >

Dernæst spørges der til barnets udbytte af forløbet. Her trykker du igen på det der passer bedst i forhold til barnets deltagelse i aktiviteten. Herefter trykker du på den grønne knap "Næste".

The screenshot shows a mobile app interface with a dark blue header containing the SPELL logo and the text 'Sprogfilegnelse via legebaseret læsning'. Below the header, the title 'Aktivitetsnoter - DEL 1' is visible. The main content area has a yellow heading: 'Barnet fik udbytte af forløbet'. Underneath, there are three rows of rating options for children named Lars, Pia, and Kasper. Each row contains three buttons: 'I mindre grad', 'I en vis grad', and 'I høj grad'. At the bottom of the screen, there is a footer with the text 'Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut' and a green button labeled 'NÆSTE >'.

På de sidste to sider skal du markere hvilke børn du anvendte gør-det-sværere strategierne overfor, og hvilke børn du anvendte gør-det-nemmere strategierne overfor. Du markerer dette ved at trykke på cirklen ud for det barn du brugte strategierne overfor.

The screenshot shows a mobile app interface with a dark blue header containing the SPELL logo and the text 'Sprogfilegnelse via legebaseret læsning'. Below the header, the title 'Aktivitetsnoter - DEL 1' is visible. The main content area has a yellow heading: 'Jeg anvendte læringsstignens "gør-det-sværere"-strategier overfor følgende børn'. Underneath, there are three rows of selection options for children named Lars, Pia, and Kasper. Each row contains a small grey square checkbox followed by the child's name. At the bottom of the screen, there is a footer with the text 'Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut' and a green button labeled 'NÆSTE >'.

Når du er færdig med at udfylde Aktivitetsnoterne for den første del af aktivitetsforløbet, trykker du på den grønne knap "Videre til del 2" og udfylder aktivitetsnoterne for den anden del af aktivitetsforløbet.

Når du har udfyldt aktivitetsnoterne for anden del af aktivitetsforløbet, logger du ud af systemet.

Sprogudviklingskemaer

Tre gange under gennemførelsen af SPELL-programmet skal du udfylde et *Sprogudviklingskema* som skal anvendes til at vurdere hvor godt de enkelte aktivitetsforløb fungerer i forhold til at understøtte børns læring inden for de fire læringsområder der indgår i SPELL. Sprogudviklingskemaerne kommer efter aktivitetsforløb 6, 20 og 36.

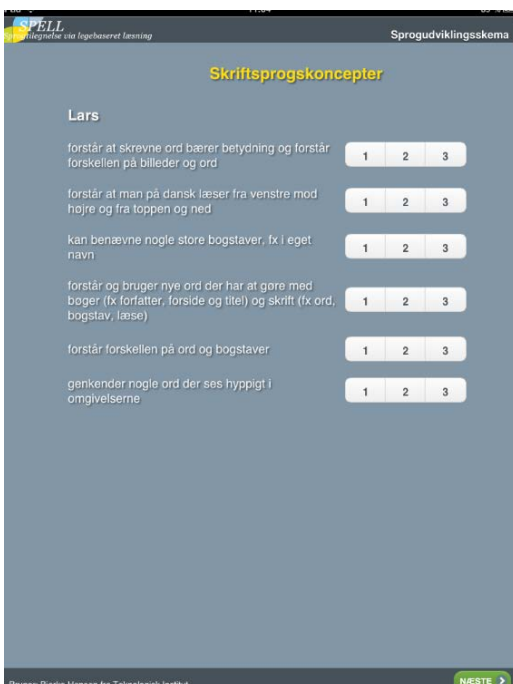
Der skal udfyldes et skema for hvert barn indenfor hvert af de fire læringsområder der indgår i SPELL.

På siden med sprogudviklingskemaet finder du følgende:

- Angivelse af læringsområde (1 ud af 4)
- Angivelse af hvilket barn du udfylder skemaet for
- Kort vejledning til hvordan du vurderer barnets tilegnelse af læringsmålene
- De 5 til 6 læringsmål som du skal vurdere om barnet har tilegnet sig

Ud for hvert læringsmål skal du enten trykke på tallet 1, 2 eller 3. Trykker du på 1-tallet markerer du at barnet aldrig eller sjældent viser den pågældende kompetence. Trykker du på 2-tallet markerer du at barnet ofte, men ikke systematisk, viser den pågældende kompetence, og at barnet har brug for støtte til at gøre det; og trykker du på 3-tallet markerer du at barnet systematisk viser den pågældende kompetence.

Sådan ser Sprogudviklingskemaet ud for skriftsprogskoncepter:

The screenshot shows a digital form titled "Sprogudviklingskema" for "Skriftsprogskoncepter". The form is for a child named "Lars". It contains six learning objectives, each with a rating scale from 1 to 3. The objectives are:

- forstår at skrive ord bærer betydning og forstår forskellen på billeder og ord
- forstår at man på dansk læser fra venstre mod højre og fra toppen og ned
- kan behævne nogle store bogstaver, fx i eget navn
- forstår og bruger nye ord der har at gøre med bøger (fx forfatter, forside og titel) og skrift (fx ord, bogstav, læse)
- forstår forskellen på ord og bogstaver
- genkender nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne

At the bottom of the form, it says "Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut" and a green button labeled "NÆSTE" with a right arrow.

Sprogudviklingsskemaet giver dig anledning til at vurdere hvorvidt barnet har tilegnet sig de konkrete læringsmål i SPELL, og det kan derfor hjælpe dig til at få et billede af hvorvidt de enkelte aktivitetsforløb er på et passende niveau for det enkelte barn, eller om barnet har brug for mere hjælp eller større udfordringer.

Særligt mht. konditionen Parallel indsats i barnets hjem

Hvis du deltager i den kondition hvor forældrene samtidig gennemfører en parallel indsats med barnet i hjemmet, er der to særlige skærbilleder. For det første bliver du efter ulige aktivitetsforløb spurgt om du har husket at udlevere SPELL materialer til forældrene.

For det andet, forældrene skal hver uge aflevere dagbogsark med besvarelse af følgende tre spørgsmål som du skal indtaste på iPad'en:

SPELL
Sprogtilgængelse via legebaseret læsning

Forældre-konditionen

Lars

Har I læst ugens SPELL bog?

Synes dit barn det var sjovt at læse bogen?

Har du og dit barn lavet SPELL-opgaverne?

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

Særligt mht. konditionen Udvidet efteruddannelse

Hvis du deltager i konditionen med Udvidet efteruddannelse, skal du trykke på "Har du husket at besvare Extended PD på www.results.dk" (se nedenstående skærmpoint), så kommer du til de aktiviteter der skal gennemføres, og de spørgsmål som skal besvares.

Pad 11:34 30 %

SPELL
Sprogtilgængelse via legebaseret læsning

Oversigt

Dine grupper

Gruppe 1: Lars, Pia, Kasper
Status: I har gennemført 0 ud af 40 forløb

Gruppe 2: Poul, Louise, Morten
Status: I har gennemført 0 ud af 40 forløb

Extended PD

Har du husket at besvare Extended PD på www.results.dk?

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

PLAN FOR PRAKTISK GENNEMFØRELSE AF SPELL – EKSEMPEL FRA EN BØRNEHAVE

En børnehave der allerede har gennemført et 40-ugers forløb, giver her et eksempel på hvordan pædagogerne har indpasset forløbene i børnehaven og informeret forældrene. Det kan bruges som vejledning og anbefaling.

SPELL i Vores Børnehus

Inden opstart af projektet:

Ledelsen informerer om projektet i hele personalegruppen og peger på ting som man selv begejstres af. Det er vigtigt med en fælles forståelse for projektet, og at vi alle er begejstrede og accepter hvordan vi arbejder i det halve år.

Tidsforbrug er en vigtig faktor.

Ledelsen laver en plan for hvordan man kunne tænke projektet ind i dagligdagen det halve år det pågår. Fx skal der foregå andre aktiviteter i denne periode.

Vi valgte at se projektet som et pædagogisk indsatsområde i det halve år (læreplanstema). Der skulle fx ikke udarbejdes læreplansskemaer i denne periode. Vi har skrevet nogle læringshistorier som vi kunne bruge som dokumentation og evaluering for os selv og forældre.

Sprogvurderinger:

Den sprogansvarlige printer sprogvurderinger ud til alle børn og sætter dem i mapper, så det er nemt at gå til for pædagoger der skal sprogvurdere børnene. Så er forarbejdet gjort, og man kan hurtigt gå i gang når man har tiden til det.

Vi prøvede at finde "vikartimer" som kunne dække, når nogle af de store opgaver (fx sprogvurderinger) skulle laves inden projektstart. Det kan være svært at finde "huller" i dagligdagen.

Info til forældrene

Vi holdt et "fyrraftensmøde" - det er vigtigt med forældres opbakning, forståelse og samarbejde i den kommende periode. (Se Bilag 1 – Brev til forældrene).

Plan

Personalet udarbejdede en meget struktureret plan for hvordan projektet skulle forløbe og hænge sammen i praksis uden for mange aflysninger: Opdeling og planlægning af gruppetiden – hvem arbejder i hvilke grupper og hvornår? Det gav ro til at arbejde med projektet og til at dem som ikke er i SPELL grupper den pågældende dag, kunne planlægge andre aktiviteter.

Vi planlagde SPELL grupperne i starten af ugen, mandag, tirsdag og onsdag; så kunne torsdag og fredag bruges på opsamling hvis der mangler et forløb, eller bruges på andre aktiviteter). Vi havde 6 grupper.

Vi lavede et overskueligt skema over planlægningen, som gjorde grupperne synlige, så vi ikke skulle bruge tid i starten på at lede efter grupperne. Vi hængte skemaet så forældrene også kunne se det - de kunne godt lide at følge med i de forskellige forløb.

(Bilag 2 – 3 – 4 – Planlægning af dagligdagen, gruppefordeling og rumfordeling)

Materialer

Der skal bruges mange ting ud over det materiale der modtages af SPELL, så det kan anbefales at finde alle tingene frem inden selve opstarten af projektet, så de er nemme at finde når man skal i gang med et forløb.

Løbende orientering til forældre

Vi lavede små dagbøger i starten af ugen der beskrev de forskellige forløb vi arbejdede med, så forældrene nemt kunne følge med. Fx hængte vi en historie op eller billeder af en bog vi har snakket om.

At overkomme det

Det var svært at overskue det hele fra start, men vi gik i gang med én ting ad gangen. og prioriterede det i hverdagen. Vi besluttede os for ikke at stresser over det men prøve at få det til at hænge sammen. Vi evaluerede undervejs, især det praktiske. Hvordan fungerer det – skal der ændres noget (selv arbejdsgangen, hvordan gør vi når vi er færdige med grupperne osv.)

Undervejs og til slut

Vi fortalte forældrene om succeshistorier, læringshistorier, læringsprocesser osv. Det motiverede både os selv og forældrene. Vi slog læringshistorier og sjove episoder op på tavlen. Det gav et godt indblik i hvad børnene får ud af det (fx bogstavkendskab og lydlig opmærksomhed. Forældrene fortalte også om hvad deres børn sagde derhjemme om SPELL. Vi skrev det ned. Det er skønt at se at man gør en forskel for børnene!!

Det var faktisk super fedt at se den læring børnene har været igennem siden januar. Hold da op der er sket meget.

Eks.: De 3-årige børn kan nu diverse bogstaver – de kan genkende deres navn og sige bogstaverne i dem, de kan synge ABC-sangen, de kan kende forskel på ord og bogstaver, de har fået udviklet deres narrative kompetencer og kan fortælle hvordan et andet menneske har det (fx overrasket osv.)

Det er vigtigt at holde gejsten oppe og finde ud af løsninger hen ad vejen. 😊

Fra pædagogerne i Vores Børnehus

BILAG 1: BREV TIL FORÆLDRENE

Kære forældre til _____.

Som vi tidligere har oplyst, skal vi til at arbejde med forskningsprojektet SPELL. Det begynder i uge 4 og fortsætter de efterfølgende 20 uger.

Det betyder, at vores hverdag kommer til at være lidt anderledes end den hidtil har været. Der kommer bl.a. til at være mere samarbejde mellem Svalen og Viben.

Børnene er blevet delt op i 6 grupper, og hver gruppe skal arbejde med sprogstimulerende aktiviteter to gange om ugen. 30 minutter per gang. Det er folkene bag forskningsprojektet, der har valgt, hvilke pædagoger der skal have de forskellige børnegrupper.

Jeres barn er i gruppe med _____ og de skal gennemføre aktiviteterne sammen med _____.

Jeres barn skal have gruppetid følgende dage: _____ og _____.

Det er vigtigt, at børnene er her, så vi kan gå i gang til den planlagte tid. Vi kommer til at køre et meget struktureret program, så vi skal helst undgå unødvendige forsinkelser og aflysninger.

Det vil være godt, hvis børnene kan være her de pågældende dage. Hvis I kan planlægge det, så eventuelle fridage bliver lagt på de dage, hvor de ikke har gruppetid, så vil det være super fint 😊 Tak for jeres forståelse 😊

Mange hilsner fra personalet i børnehaven.

BILAG 2: Planlægning af dagligdagen

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Mødetider:	Irene 8.30-15.30 Mai-Brit 7.30-12.30 Malene 9.00-16.00 Marianne 9.30-17.30	Irene 6.30-13.00 Mai-Brit 8.30-15.30 Malene 9.30-17.30 Marianne 9.00-16.00	Irene 9.30-17.30 Mai-Brit 7.30-12.30 Malene 6.30-12.00 Marianne 8.30-15.30	Irene 9.00-16.00 Mai-Brit 13.00-17.30 Malene 7.30-14.30 Marianne 6.30-12.00	
Kl.9.30-10.00	Marianne og gruppe 3 Mai-Brit og gruppe 1	Malene og gruppe 5 Marianne og gruppe 3	Mai-Brit og gruppe 1 Malene og gruppe 5	Vi arbejder på tværs af de to stuer. Deler børnene mellem de 3 voksne.	Arbejde med børn med særlige behov. Målttede aktiviteter for fx førskolebørnene.
Kl.10.15-10.45	Marianne og gruppe 4 Mai-Brit og gruppe 2	Malene og gruppe 6 Marianne og gruppe 4	Mai-Brit og gruppe 2 Malene og gruppe 6	Vi arbejder på tværs af de to stuer. Deler børnene mellem de 3 voksne.	Fredagen kan også bruges til at indhente evt. manglende arbejde med SPELL
Kl.9.30-10.45	Malene har henholdsvis gruppe 2+4 og gruppe 1+3	Mai-Brit har henholdsvis gruppe 4+6 og gruppe 3+5	Marianne har henholdsvis gruppe 2+6 og gruppe 1+5		
Kl.9.30-11	Irene har gruppe 5+6	Irene har gruppe 1+2	Irene har gruppe 3+4		

BILAG 3 - Gruppefordeling

	Mandag	Tirsdag	Onsdag
Kl.9.30-10.00	Marianne og gruppe 3	Malene og gruppe 5	Mai-Brit og gruppe 1
	Mai-Brit og gruppe 1	Marianne og gruppe 3	Malene og gruppe 5
Kl.10.15-10.45	Marianne og gruppe 4	Malene og gruppe 6	Mai-Brit og gruppe 2
	Mai-Brit og gruppe 2	Marianne og gruppe 4	Malene og gruppe 6

Gruppe 1 og Mai-Brit: Eva, Ahmed, Julie, Mathilde, Sara

Gruppe 2 og Mai-Brit: Lukas, Philip, Malik, Yasmin, Mejse

Gruppe 3 og Marianne: Asta, Yusuf, Cilja, Noah, Sigrid

Gruppe 4 og Marianne: Deniz, Emin, Thomas, William

Gruppe 5 og Malene: Adem, Eren, Ida Marie, Mathias, Willas

Gruppe 6 og Dilara: Mikkel, Emine, Victor, William S

BILAG 4 RUMFORDELING

Med hensyn til lokale-fordeling må vi lige se, hvilke aktiviteter vi skal gennemføre – hvor meget plads kræver det?

Vi Planlagde, at den ene gruppe kan være i det gamle lærerværelse og bruge salen, hvis det kræver meget plads. Den anden gruppe kan være i det bageste Svaleum, hvor der nemt kan laves gulvplads til bevægelse.

Mandag: Marianne på bageste Svalestue og Mai-Brit i det gamle lærerværelse

Tirsdag: Marianne i det gamle lærerværelse og Malene på den bageste Svalestue

Onsdag: Mai-Brit i det gamle lærerværelse og Malene på den bageste Svalestue

Jeg laver lokalefordelingen ud fra, at de yngste bliver på bageste Svalestue.

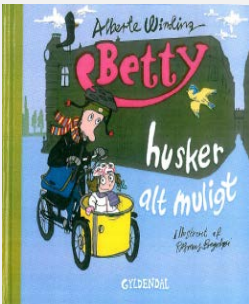
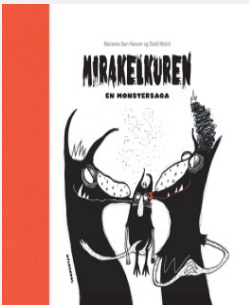
Irene har råderet over begge Vibestuer og kan evt også bruge køkkenet (ved male- og bageaktiviteter m.v.).

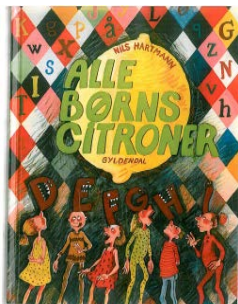
Den gruppe, der venter på sprog-aktivitet eller lige har haft det, er på forreste Svalestue eller i køkkenet, hvis Irene ikke skal bruge pladsen.

OVERSIGT OVER DE 40 AKTIVITETSFORLØB SPELL

I det følgende vises en oversigt over de 40 aktivitetsforløb i SPELL-programmet. For hver uge angives hvilken bog der skal læses, samt de læringsområder og læringsmål der skal understøttes i de 2 delforløb i aktivitetsforløbet. Målordene for de enkelte delforløb fremgår også.

I oversigten er det angivet hvis der skal anvendes ekstra materialer *udover* bog og iPad. I nogle aktivitetsforløb understøttes læringsmålene af billeder, men dette fremgår ikke af oversigten da billederne ligger på iPad'en. Oversigten kan bruges i forbindelse med planlægning af de enkelte aktivitetsforløb.

UGE 1	AKTIVITETSFORLØB 1 <i>Lad os læse og se hvad der sker!</i>	AKTIVITETSFORLØB 2 <i>Hvilke lyde hører sammen?</i>
<p>Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj. <i>Betty husker alt muligt</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske udsagnsord (ord for handlinger)</p> <p>Målord: Køre, huske, glemme</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie</p>
UGE 2	AKTIVITETSFORLØB 3 <i>Hvad kan vi med de her ord?</i>	AKTIVITETSFORLØB 4 <i>Hvor er de nu henne?</i>
<p>Marianne Iben Hansen og Bodil Molich. <i>Mirakelkuren. En monstersaga</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting)</p> <p>Målord:</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie</p>

UGE 3	AKTIVITETSFORLØB 5 <i>Nye og monsterspændende ord</i>	AKTIVITETSFORLØB 6 <i>Det monster er for sygt!</i>
<p>Kalle Güettler, Raket Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs. <i>Monsterpest</i>. Torgard</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting)</p> <p>Målord: Sort, blå, lyserød, gul og grøn</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
UGE 4	AKTIVITETSFORLØB 7 <i>Hvorhenne begynder man at læse?</i>	AKTIVITETSFORLØB 8 <i>Hvad sker der i historierne?</i>
<p>Dorte Karrebæk og Nils Hartmann. <i>Alle Børns Citroner</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppe fra og ned</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting)</p> <p>Målord: Gulerod, ærter, æg, oksesteg</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie</p>
UGE 5	AKTIVITETSFORLØB 9 <i>Hvor er alting henne?</i>	AKTIVITETSFORLØB 10 <i>Vi brækker ordene over i mindre dele!</i>
<p>Jakob Martin Strid. <i>Da Lille Madsens hus blæste væk</i>. Gyldendal.</p>	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppe fra og ned</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele</p> <p>Ekstra: Papir og farver til børnene</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p>

Læringsmål:
At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber

Målord:
Over, yderst, på, i

Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch

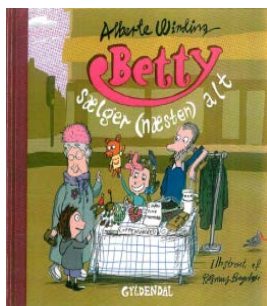
Læringsmål:
At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie

UGE 6

AKTIVITETSFORLØB 11
Ord i den rigtige rækkefølge

AKTIVITETSFORLØB 12
En pige der sælger næsten alt

Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj. *Betty sælger (næsten) alt.* Gyldendal.

1
Læringsområde:
Skriftsprogskoncepter

Læringsmål
At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppe fra og ned

2
Læringsområde:
Ordforråd

Læringsmål:
At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting)

Målord:
Loppemarked, weekend, benzintank, bunke

Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch

1
Læringsområde:
Lydlig opmærksomhed

Læringsmål
At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele

2
Læringsområde:
Narrative kompetencer

Læringsmål:
At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie

Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch

UGE 7

AKTIVITETSFORLØB 13
Kaffemaskinen lærer at tale!

AKTIVITETSFORLØB 14
Vi laver nye ord!

Anders Højen & Birgitte Dam Jensen. *Bette-Bøv laver en talemaskine.* Torgard.

1
Læringsområde:
Skriftsprogskoncepter

Læringsmål:
At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn

2
Læringsområde:
Ordforråd

Læringsmål:
At forstå og bruge nye ord der har med tid at gøre

Målord:
Først, bagefter, så, til sidst

Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch. Navnekort til børnene

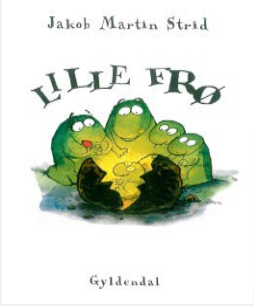
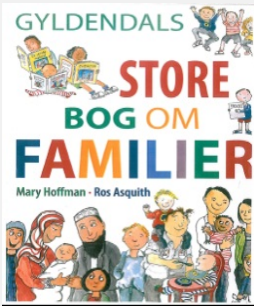
1
Læringsområde:
Lydlig opmærksomhed

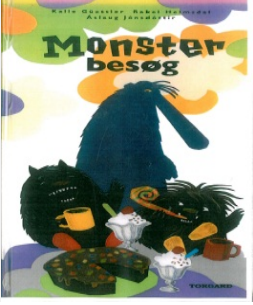
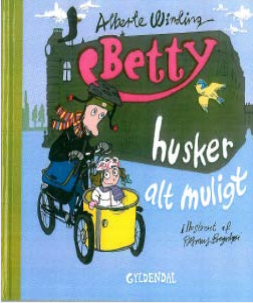

Læringsmål:
At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele

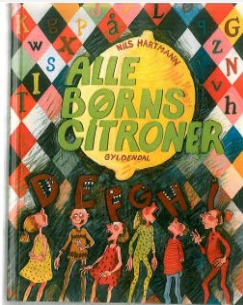

2
Læringsområde:
Narrative kompetencer

Læringsmål:
At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie

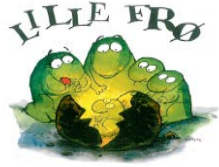
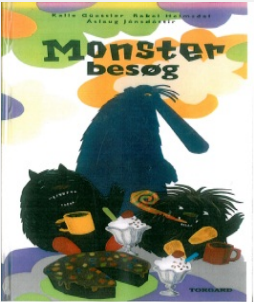
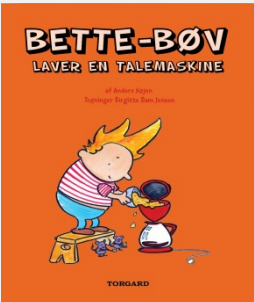
Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch

UGE 8	AKTIVITETSFORLØB 15 <i>Hvad for nogle bogstaver er der i dit navn?</i>	AKTIVITETSFORLØB 16 <i>Hvad sker først og hvad sker til sidst?</i>
<p>Jakob Martin Strid. <i>Lille Frø</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber</p> <p>Målord: I, over, indeni, gennem, på</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch. Navnekort til børnene</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne sætte mindst tre begivenheder i en historie i den tidsmæssigt rigtige rækkefølge</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
UGE 9	AKTIVITETSFORLØB 17 <i>Inden for og uden for og foran og bagved</i>	AKTIVITETSFORLØB 18 <i>Ordene starter på samme måde</i>
<p>Mary Hoffman og Ros Asquith. <i>Gyldendals store bog om familier</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber</p> <p>Målord: Inden for, uden for, foran, bagved, under, over</p> <p>Ekstra: Navnekort</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne sætte mindst tre begivenheder i en historie i den tidsmæssigt rigtige rækkefølge</p>
UGE 10	AKTIVITETSFORLØB 19 <i>Monsterstore bogstaver!</i>	AKTIVITETSFORLØB 20 <i>Hvilken rækkefølge sker det i?</i>
<p>Kalle Güettler, Rakel Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs. <i>Monsterbesøg</i>. Torgard.</p>	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn</p> <p>2 Læringsområde:</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2 Læringsområde:</p>

	<p>Ordforråd</p> <p>Læringsmål At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber</p> <p>Målord: Først, så, bagefter, til sidst</p>	<p>Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål At kunne sætte mindst tre begivenheder i en historie i den tidsmæssigt rigtige rækkefølge</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
<p>UGE 11</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 21 <i>Noget om bøger!</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 22 <i>Kan du høre lyden i ordet?</i></p>
<p>Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj. <i>Betty husker alt muligt.</i> Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har med bøger at gøre</p> <p>Målord: Titel, titelblad, forfatter, side</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting)</p> <p>Målord: Parat, varm, sur</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser</p>
<p>UGE 12</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 23 <i>Hvad kan ordene betyde?</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 24 <i>Vi fortæller selv historien!</i></p>
<p>Jakob Martin Strid. <i>Da Lille Madsens hus blæste væk.</i> Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har med bøger at gøre</p> <p>Målord: Titel, bogstaver</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At kunne tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end én betydning</p> <p>Målord:</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser</p>

	Ender, fyr, fod	
Uge 13	AKTIVITETSFORLØB 25 <i>Hvem laver bøger?</i>	AKTIVITETSFORLØB 26 <i>Ord der rimer kommer i stimer i flere timer</i>
Dorte Karrebæk og Nils Hartmann. <i>Alle Børns Citroner</i> . Gyldendal.	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har med bøger at gøre</p> <p>Målord: Forside, titel, titelblad, forfatter</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At kunne tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end én betydning</p> <p>Målord: Klap, rene</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
		
Uge 14	AKTIVITETSFORLØB 27 <i>Der er to ord i ét!</i>	AKTIVITETSFORLØB 28 <i>Fra start til slut finale!</i>
Kalle Güettler, Rakel Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs. <i>Monsterpest</i> . Torgard.	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At kunne tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end én betydning</p> <p>Målord: Sukker, kort, vinde</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
		
Uge 15	AKTIVITETSFORLØB 29 <i>Ord og bogstaver i fuld fart</i>	AKTIVITETSFORLØB 30 <i>Vi kan selv fortælle historier!</i>
Marianne Iben Hansen og Bodil Molich. <i>Mirakelkuren. En monstersaga</i> . Gyldendal.	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver</p> <p>2</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer</p> <p>2</p>

	<p>Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske udsagnsord (ord for handlinger)</p> <p>Målord: Bygge, rejse, besvime</p>	<p>Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
<p>UGE 16</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 31 <i>Sur, tilfreds eller skuffet!</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 32 <i>Hvordan lyder den første lyd i ordene?</i></p>
<p>Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj. <i>Betty sælger (næsten) alt</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1</p> <p>Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har med følelser at gøre</p> <p>Målord: Sur, tilfreds, skuffet</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning</p>
<p>UGE 17</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 33 <i>Korte og lange ord</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 34 <i>Vores egen verden</i></p>
<p>Mary Hoffman og Ros Asquith. <i>Gyldendals store bog om familier</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1</p> <p>Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting)</p> <p>Målord: Forskellig, ens</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning</p>
<p>UGE 18</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 35 <i>Hvordan har vi det inden i?</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 36 <i>Vi hører lyde!</i></p>
<p>Jakob Martin Strid. <i>Lille Frø</i>. Gyldendal.</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål:</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål:</p>

<p>Jakob Martin Strid</p> <p>Gyldendal</p>	<p>At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål At forstå og bruge nye ord der har med følelser at gøre</p> <p>Målord: Ovrrasket, rasende, lettet</p>	<p>At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
<p>UGE 19</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 37 <i>Sig mig, kan du virkelig læse?</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 38 <i>Hvem vil med ud at fiske?</i></p>
<p>Kalle Güettler, Raket Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs. <i>Monsterbesøg</i>. Torgard.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for tankeprocesser</p> <p>Målord: Regne med, beslutte</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
<p>UGE 20</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 39 <i>Hvordan kan vi tale?</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 40 <i>Du er en lille talemaskine!</i></p>
<p>Anders Højen & Birgitte Dam Jensen. <i>Bette-Bøv laver en talemaskine</i>. Torgard.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for tankeprocesser</p> <p>Målord: Forstå, være stolt</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>

AKTIVITETSFORLØB